



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد



۲۰۲۰/۰۳/۱۲

م. صافی

## بیساری افغانستان

### وروستی یوولس ورځي چا څه وگټل؟

په رښتیا چه افغانستان بیساری وطن دی، هغه څه چه دلته پېښیږي او هغه چه افغانان یی سرته رسوي د نړۍ په بل گوت کې مثال نه لري. د بیلگې په توگه، د کابل په غازي سټډ یوم کې د یوې افغان میرمنې په ټوپک وژل، د طالبانو حکومت نړۍ ته د ښځو د حقوقو ناقص په توگه وپېژاند، یا د بامیانو د بتانو الوخولو سره، ټولې نړۍ په وړاندې د طالب چارواکي د افراطیت نښه او یو منفي سمبول وگرځیدل.

یا د ۱۹۹۲ کال پېښې، مجاهدین چه گواکي روسانو ته یی ماته ورکړه او د فاتحانو په بڼه کابل ته ننوتل او هغه یی چور کړ، نو بیایې د افغانستان د اردو طیارې او نور مهمات پاکستان ته، زمونږ د هیواد تاریخي دښمن ته، تسلیم کړل. دا د بی ننگی بیساری نمونه ده چه په عقل کې نه ځایېږي، که ته فاتح یی نو بیا ولی د خپل وطن شتمنی دښمن ته ورکوي؟ دا سي نامي پېښې د افغانانو له خوا نوري هم سرته رسیدلي دي.

خو د مارچ د نهمې حادثه به د افغانستان او جهان په تاریخ کې خورا کمه پېښه شوي وي، چه د یوه دیوال تر مینځه د جمهوري ریاست د پاره په یوه ورځ، دوه لوري ترسره شي.

د دولت ساز د ټیم مشر، ډاکتر اشرف غني، د ۵۱ په سلو کې رایو په لرلو سره، په ارگ کې د ۳۵ هیوادو د استازو او د پښتون تحفظ خوځښت میلمنو په حضور کې، د برم او عزت ډک محفل کې، د ملی او وطنپالنې احساساتو سره مل، د هیواد د قاضی القضاات په لاس د جمهوري ریاست د پاره تحلیف مراسم تر سره کړل.

د بلي خوا، عبدالله عبدالله، د ۳۹ په سلو کې رایو سره، ارگ سره یو دیوال تر مینځ، د سپیدار په مانی کې د خپلو جهادي پلویانو د تکیرونو په چپو کې، د قضا د سیستم نه بهر شخص په لاس، د جمهور رییس په توگه لوړه تر سره کړه. د بهرنیو هیوادونو استاذو پکښې گډون ونه کړ او د موازي جمهور رییس تحلیف باندې یی نیوکې وکړې. دې پېښې ته څوک نوې سقاوي وایي، څوک یی د لنډگرانو د پاچاهي لوړه بولي، خو د ټولو داخلي او نړیوال قوانینو او حقوقي نورمونو خلاف، د شرم ډک عمل یی ترسره کړ او د ثبات او همگرایی ټیم او خپل سیاسي حیثیت ته یی سخت تاوان ورساوه.

هیڅ افغاني سیاسي او مدني ټولني او یا خارجي هیواد مشرانو ورته مبارکی وانستوله.

د عبدالله عبدالله د پاره د انتخاباتو د پایلو نه منل لومړی ځل نه ده، د همدې انتخاباتو په سبا یی اعلان وکړ: «چه زما رایې زیاتې دي او زه جمهور رییس یم، که نه نو تقلب او درغلي ده».

دا فارمول: «که زما رایې زیاتې ونه ختی نو تقلب دی»، د جهادي ټیمونو لخوا دومره تبلیغ شو، چه د وطنوالو زړه یی د انتخاباتو تور کړ او د رایې ورکولو د احتمالي خطر په قبلولو پښیمانه شول. خلک وایي، که دومره عام تقلب شوی وي نو دا گرنټې چیرته ده چه ستاسو ټیمونو هم درغلي نه وي کړي.

له بده مرغه، د جهادي ډلو له خوا د انتخاباتو د پایلو نه منل، د ولس لخوا د خپلو رایو د انساني حق او د رایو د کارولو ارزښت خورا بی اعتباره کړ، چه ورسره سم یی په ټولنه کې د د موکراسي دودونو ته لویه ضربه ورکړه. او د قدرت تر لاسه کولو قهرجن او ډول ډول ناپاکو لیارو ته یی د زورواکو مخه خلاصه کړه، یانې هر څوک چه زر او زور لري هغه به حاکم وی.

بد بختي داده چه عبدالله عبدالله د جهادي مافیا په مینځ کې د شطرنج یوه مهره ده، تر شایې نور داخلي او بهرني لاسونه دي چه لمړی یی د انتخاباتو پر ځای د موقت حکومت د برتری وعضونه کول، بیایې په من من انتقادونو او حیلو د انتخاباتو د پایلو اعلام ځنډاوه، او په آخره کې د «څه یی نه منم»، د پخواني عادت پر اساس د جمهوري دولت د بی ارزښته کولو په هدف یی موازي تحلیف ترسره کړ. د هر چا فرمان چه یی اجرا کړ، خو ننگینه، درنده ماته یی وخوره.

د پانو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ [maqalat@afghan-german.de](mailto:maqalat@afghan-german.de)

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

## چا څه وگتل؟

### طالبانو:

د امریکې د لښکرو د وتلو د تړون سره ، د طالبانو تحریک خپل تندي څخه د تروریزم بین المللي تاپه د امریکې په لاس پاکه کړه؛  
د فاتحانه غرو ر په څپو کې یې د « اسلامي امارت» نوم وساتئ او افغاني جمهوري دولت ته یې د «کابل حکومت» خطاب وکړ؛  
د امریکې دولت سره د توافق پر مینا د خپلو پنځه زره جنګیالیو د خلاصون حکم یې تر لاسه کړ ، او لا د پتو، غورو و عدو په بدل کې د امریکې د پیاوړه نظام د نقش بشارت ورته وشو ( هسې نقش چه د نظار شورا او دوستم، د اسلامي امارت یه پرځولو کې لوبولی وو).

### امریکا:

د خپلو لمرنیو اصلي نیتونو څخه لاس په سر شوه، چه غوښتل یې په افغانستان کې نظامي هډې، د خپلو سیاسي او اقتصادي حریفانو تر پښو لاندې د سکروټو د ایښودو په موخه، ټینګې کړي. د طالبانو د جنګیالیو د سرښندنو، د پاکستان په لوژیسټیکي او مدیریټي مرستو او د افغان ولس په قربانیو، امریکې ته زیات مالي او ځاني توان ورسیدئ، او د امریکې د ولسمشر انتخاباتي وعدو د پرځای کولو په لړۍ کې، د لښکرو د ویستلو تصمیم ونيوی شو. د یادولو اړین ده چه امریکایي خوا د طالبانو سره د لښکرو د ویستلو په توافقاتو کې د افغان دولت سره، خپل متحد سره، لویه جفاوکره. نه یواځې په مذاکراتو کې یې ونه باله، لږ تر لږه د بین الافغاني مذاکراتو د یادوني پرځای یې د افغان دولت نوم ونه لیکئ، په داسې حال کې چه د پنځه زره طالبانو د خوشې کولو هوکړه یې ورکړه ، کوم چه د افغان دولت په جیلونو کې بند تیروي.  
او یو ځل بیا، د تاسف سره، هرڅه پاکستان ته و سپارل شول، حتی د امریکې د لښکرو د امن وتلو او ددوي د شمیرلو دنده پاکستان ته و سپارلې شوه.

### پاکستان تر ټولو زیاته مالي او سیاسي گټه وکړه:

هغه د امریکایي ډالرو باران ، چه د روسانو د اشغال سره پاکستان ته پیل شوی وو، او څه باندې شل کاله په پنجابي چارواکو اوریده، د امریکایانو د اشغال سره په ټپه ودرید. په افغانستان کې د پاکستان د سیاسي او اقتصادي نفوذ ساحه تنګه شوه. پاکستان د طالبانو د ټوټو یو ځای کولو او چریکي حملو ته ددوي سازمان ورکولو په کار کې، په لمریو کلونو کې د امریکې مرسته تر لاسه کوله ، په دې پلمه چه په افغانستان کې د امریکې نظامي حضور توجیه شي. خو کله چه د طالبانو تحریک غښتلی شو، امریکایان خپلې اشتباه او د پاکستان خپلو ته پام وگرځید او مرستې یې په پاکستان قطع کړي. نو پاکستان د امریکې سره د خپل نفوذ د ساحې یانې دافغان خاورې، پر سر رقابت پیل کړ، د امریکې حریفانو، روس او چین ته یې مخه کړه، امریکه یې د ایران، چین او روس په محاصره کې یواځې پرېښوده. نتیجه دا شوه چه امریکایان بیرته پاکستان ته اړ شول او د سترو بډو په قیمت یې د طالبانو حاضرول او ورسره د وتلو د پلان د امضا کولو چارې تر سره کړي. او د افغانستان ساحه یې بیا پاکستان ته تسلیم کړه.

### افغان دولت:

که د انتخاباتي پېښو د جزئیاتو او د شخصیتونو د سپړلو څخه ایخوا وگورو او دوو وروستیو ټاکنوته یو عام نظر واچوو، نو په زغرده ویلی شو ، چه افغان ولس د جهادي نظام په پرتله ، د قومي او د جهادي، ټوپکمارو ډلو د حکومت په عوض، د مذهبي او سیمه ایزو لیډرانو پر ځای، سیکولار نظام ته، د یو غښتلي جمهوري نظام او د قانون حاکمیت ته ترجیح ورکړه.  
افغاني دولت، د جمهور رییس ډاکتر اشرف غني په مشرۍ، د جهادي مافیا او ناروغو ډلو ټپلو د شراکت څخه پرته، رسمي او قانوني حق تر لاسه کړ، تر څو وتوانیږي د جمهوري، سیکولار نظام او قومي مرکزي دولت د جوړولو، دهیواد د ځمکنۍ بشپړتیا، د ملي گټو او ملي وحدت ضامن په توګه، د وطنوالو د سولې او امن د بسیا په موخه، د ټولو بهرنیو او کورنیو د سبسو پر خلاف ټینګ ودریږي، او په دې مبارزه کې به ملي مترقي قوتونه ورسره ملاتړ وي.

په درنښت.

د پانوی شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ [maqalat@afghan-german.de](mailto:maqalat@afghan-german.de)

یادونه: دلپکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ